
Etický kodex UK

Preambule

Statut Univerzity Karlovy se hlásí k myšlence „společenství, ve kterém jsou vzájemné vztahy členů určovány autoritou duchovní, nikoli mocí, a ve kterém jsou zachovávány principy akademických svobod jako nutný základ existence akademické obce a její činnosti vědecké i učitelské“. Prospěch takového společenství je podstatně závislý na tom, zda jeho jednotliví členové usilují o soulad skutků s poznanou pravdou. Univerzita Karlova si je proto vědoma, že je nezbytně zapotřebí, aby jednání osob, jež jsou s ní spojeny, zrcadlilo úsilí o autentické dobro, neboť jenom tak lze dosáhnout toho, „aby byla šířena pravda a aby se jasněji skvělo její světlo, v němž spočívá blaho lidského rodu (ut veritas propagatur et lux eius, qua salus humani generis continetur, clarius effulgeat)“, jak praví starobylý promoční slib.

Vzdělávací, vědecká a další činnost na Univerzitě Karlově i vztahy osob, které jsou s ní spojeny, vůči sobě navzájem, vůči národnímu i mezinárodnímu společenství a vůči životnímu prostředí mají proto činit zadost obecně uznávaným mravním standardům – za předpokladu, že se tento etický konsensus opírá o vědomí, že člověk má konat dobro, ne zlo, a o maximy tzv. zlatého pravidla, jež poskytují kritérium pro posuzování správnosti a nesprávnosti, přípustnosti a nepřípustnosti jednotlivých skutků: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi. Co nechcete, aby jiní dělali vám, nedělejte vy jim.“ Způsob, jímž má být toto pravidlo konkrétně uplatňováno v jednotlivých oblastech lidského jednání, je nalézán reflexí a diskusí osob s rozličnými vědeckými, filozofickými a teologickými východisky.

Výrazem takového společného úsilí o vyjádření některých zásad profesní etiky, jež zavazují osoby spojené s univerzitou, je tento Etický kodex Univerzity Karlovy:

Část I. - Společné zásady

1. Smyslem tohoto etického kodexu je vyjádřit etické standardy na Univerzitě Karlově.
2. Jeho účelem je také předcházet protiprávnímu jednání a trestní odpovědnosti Univerzity Karlovy.
3. Tento etický kodex se týká členů akademické obce (akademických a vědeckých pracovníků a studentů) i dalších zaměstnanců Univerzity Karlovy.
4. Absolventi Univerzity Karlovy a absolventi rigorózního řízení ctí závazek promočního slibu a naplňují jeho intenci. Od absolventů, jakož i od osob, které své vědecko- pedagogické tituly a hodnosti získaly na Univerzitě Karlově, se, ať už působí kdekoli, očekává, že budou jednat ve shodě s principy vyjádřenými tímto kodexem a přispívat k dobrému jménu univerzity.
5. Každý člen akademické obce i další zaměstnanec dodržuje zákony ČR a ostatní právní předpisy, jakož i vnitřní předpisy Univerzity Karlovy a jejich součástí. Varuje se jakékoliv trestné činnosti.
6. Navíc však také ctí mravní principy a zásady, dodržuje tento kodex a základní pravidla slušného chování a zachovává ustanovení složených akademických slibů. V těchto mezích uplatňuje svá akademická práva a využívá akademické svobody.
7. Respektuje lidská práva a základní svobody, mezi nimiž na předních místech stojí právo na život a zdraví, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti, svoboda myšlení, svědomí, náboženského vyznání a projevu, i svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby. Snaží se předcházet jednání, jež by tato práva a svobody porušovalo.
8. Ctí zásady kolegiality a akademické spolupráce.
9. Vůči členům akademické obce i ostatním zaměstnancům nevyvíjí nevhodný či nemístný nátlak. Případné kritické podněty podává věcně podložené.
10. Pokud se u členů akademické obce nebo ostatních zaměstnanců setká s neetickým jednáním, které jako takové nelze tolerovat, vyvozuje přiměřené důsledky a snaží se zjednat nápravu v rámci dobrých mravů. Soustavně usiluje o prevenci takového jednání.

11. Ctí svobodu slova a kritického myšlení, samostatného bádání, svobodnou výměnu názorů a informací. Kritiku a alternativní názor uplatňuje korektně.
12. Nevyužívá akademickou půdu pro uplatňování zájmů politických stran a hnutí.
13. Chrání poslání univerzity zakotvené v jejím Statutu. Nenadřazuje nad ně své soukromé zájmy.
14. Ctí Univerzitu Karlovu a svým jednáním se nedopouští ničeho, co by mohlo poškodit její dobré jméno. Je si vědom toho, že ji svým vystupováním, chováním a působením reprezentuje navenek.
15. Pečuje o majetek univerzity a používá ho řádně. Předchází újmám na tomto majetku. Tento majetek ani své postavení nezneužívá k soukromým zájmům nebo k prospěchu osobnímu či prospěchu třetí osoby. Nepřijímá dary nebo jiné výhody, pokud by tím jednal neeticky.
16. Varuje se střetu zájmů a v případě, že taková situace nastane, ji vhodným způsobem oznámí.
17. Odmítá diskriminaci na základě rasy, etnického původu, národnosti, ideologie, náboženského vyznání, víry, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického handicapu, sociálního původu nebo majetkových poměrů. Vůči všem jedná s respektem, bez ohledu na sociokulturní odlišnosti.
18. Podporuje pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami a zlepšování podmínek pro jejich působení v akademické komunitě.
19. Pedagogické a vědecké činnosti nebo studiu se věnuje s plným nasazením. Svě znalosti a dovednosti soustavně prohlubuje a vhodným, přiměřeným způsobem je sdílí v rámci akademické obce a využívá ke společensky prospěšným účelům.
20. Dbá na přiměřenost a únosnou míru svých pracovních nebo studijních závazků na univerzitě i mimo ni. Ctí svou univerzitu i tím, že svými dalšími aktivitami neohrožuje její činnosti.
21. Přijme-li akademickou funkci, členství v akademickém orgánu nebo vedoucí funkci, vykonává svoji pozici řádně, slušně a odpovědně a jedná s vědomím, že s přijetím vyšší odpovědnosti je spojen závazek zvlášť důsledně dodržovat tento kodex i vést ostatní k jeho respektování.

Část II. - Zásady v pedagogické činnosti

1. Akademický i vědecký pracovník jedná se studenty čestně, spravedlivě, kolegiálně a otevřeně. Nedopouští se osobního ponižování, nemorálního chování a nátlaku.
2. Svým chováním jde studentům příkladem.
3. Při hodnocení studijních výsledků postupuje spravedlivě a transparentně.
4. Nezneužívá učitelskou nebo jinou autoritu a nevyžaduje od studentů činnosti, které jsou předmětem jeho vlastních povinností. Nepřivlastňuje si výsledky jejich práce.
5. Student se nedopouští plagiátorství, při kontrolách studia nepodvádí a nedává příležitost k podvádění druhým. Práci jiných nevydává za svou. Neznevažuje výsledky své práce, práce svého vyučujícího či jiných.

Část III. - Zásady ve vědecké, umělecké a tvůrčí činnosti

1. Akademický a vědecký pracovník a student je přístupný týmové spolupráci a odbornému diskursu. Komunikuje věcným a otevřeným způsobem s korektní argumentací, bez ponižování druhých či znevažování jejich činností.
2. Neznevažuje vědecké postupy a respektuje jiný vědecký názor, jakož i pluralitu vědeckých a tvůrčích disciplín
3. Ke kolegům se chová s přiměřenou kritičností, kterou uplatňuje i vůči vlastní vědecké, umělecké a tvůrčí práci.
4. Při své vědecké a tvůrčí práci reflektuje nejnovější vývoj ve svém oboru, odpovídá za přiměřenost, přesnost a objektivitu použitých metod a dbá na to, aby nedošlo k jejich zkreslování. Pečuje o data či zkoumané materiály, o jejich přesný popis a standardní způsoby jejich ochrany a archivace. Dbá o to, aby postupy i výsledky vědecké a tvůrčí práce byly přezkoumatelné. Dodržuje specifická pravidla profesionální etiky daného oboru.
5. Dodržuje zásady ochrany duševního vlastnictví, a to jak při vlastní práci, tak i při nakládání s tvorbou druhých, a dbá na uvádění správné afilice výsledků vědecké, umělecké a tvůrčí činnosti. Nepublikuje eticky pochybným způsobem včetně využívání eticky pochybných publikačních platform. Nepřivlastňuje si výsledky práce druhých.

6. Vede-li výzkumný tým, dbá na korektnost a otevřenost ve vzájemné komunikaci a vystřihá se autokratických metod řízení. Brání tomu, aby požadavky na výkon a odborná soutěživost vedly k nepoctivému jednání.

7. Je-li požádán o odborné posudky či vědecká, umělecká či jiná expertní stanoviska, podává je s plnou odpovědností, nestranností, se snahou o objektivitu a ve světle současné úrovně poznání. Nepřipouští účelová zkreslování ani ovlivňování své osoby vnějšími zájmy. Při hodnocení postupuje věcně, používá standardní kritéria, argumentativní postupy a za hodnotící závěry ručí svou odbornou ctí.

8. Je-li při vědecké, umělecké nebo jiné tvůrčí práci nezbytně nutné konat činnosti, u kterých existuje možné riziko trestněprávně relevantních následků nebo které jsou jinak riskantní, vykonává je v souladu se svým postavením a odborností, s nejvyšší obezřetností, v souladu s právními předpisy, lege artis a dobrými mravy.

Část IV. - Etická komise

K posuzování podnětů ve věci dodržování Etického kodexu se ustavuje [Etická komise](#) .

Podrobnosti o Etické komisi a o přijímání podnětů upravuje [Jednací řád Etické komise](#) , který po projednání v Akademickém senátu UK vydává svým opatřením rektor.

za Akademický senát - PhDr. Tomáš Nigrin, Ph.D.

rektor - prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA

za Vědeckou radu - prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.

Aktualizované znění bylo schváleno Akademickým senátem UK dne 8. 4. 2016.

[Původní znění Etického kodexu z 11. července 2013](#)

[Etický kodex na stránkách UK](#)